

Homilia in illud: Euntem autem illo

Τοῦ αὐτοῦ Ἀθανασίου, ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, εἰς τό·
«πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ» «ὁ
δὲ πλεῖστος ὄχλος» ἔχαιρε «χαρὰν μεγάλην» καὶ ἔκραζεν· «ὥσαννὰ ἐν
τοῖς ὑψίστοις.»

1.1 Ἐὰν τὰ καθ' ἕκαστα τῶν ἐξ ἀρχῆς γενομένων πραγμάτων σκοπήσωμεν, ἄπειρά ἐστιν. εἰ οὖν τῶν βλεπομένων καὶ γενομένων παρὰ τοῦ θεοῦ μνησθῆναι τις οὐ δύναται, πῶς ἂν τὰ κεκρυμμένα αὐτοῦ κατα νοῆσαι τις δυνηθείη; 1.2 «τὰ γὰρ πλείονα,» φησί, «τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ ἐν ἀποκρύφοις ἐστίν.» οὐκοῦν ἐστὶν ἔργα τοῦ θεοῦ ἀόρατα ἅτινα «ἐν ἀποκρύφοις» τυγχάνει, περὶ ὧν καὶ ὁ θεσπέσιος ἀπόστολος συμμαρτυρεῖ καὶ λέγει· «τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθοράται.» ἀληθῶς γὰρ «ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.» 1.3 ἀμέλει καὶ ὁ προφήτης τῆς αὐτῆς ἐχόμενος γνώμης ἔλεγε· «κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην.» 1.4 ζητήσωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς «πρῶτον τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ» οὕτω «ταῦτα πάντα προστεθήσεται» ἡμῖν· οὕτω γὰρ καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ χριστὸς ἐν εὐαγγελίοις διδάσκει λέγων· «ζητεῖτε καὶ εὕρησθε.» 1.5 ζητοῦμεν δὲ ἡμεῖς οὐ μαργαρίτας οὐδὲ ὑακίνθους, ἅπερ οἱ ἀπειρόκαλοι τεθαυμάκασιν· ἀλλὰ ζητοῦμεν «θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην,» «ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν,» φησὶν, «οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.» 1.6 αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ σοφία, περὶ ἧς καὶ ὁ Σολομὼν ἔλεγεν ἐν προφητείᾳ· «ἐξαπόστειλόν μοι τὴν τῶν σῶν θρόνων πάρεδρον σοφίαν.» 1.7 ὅτι δὲ ὁ Χριστὸς καὶ σοφία κηρύσσεται, μαρτυρήσει μοι ὁ Παῦλος λέγων· «Χριστὸς θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία.» 1.8 «ζητεῖτε οὖν πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ» οὕτω «ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.» 1.9 τὰ γὰρ ἐπόμενα τῶν ἡγουμένων δεύτερα τυγχάνει· κὰν γὰρ ἔχη λόγον ἢ κατὰ τὸν νόμον σκιά, ἀλλὰ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἀρραβῶν ἐστὶν. 2.1 Ἰουδαῖοι τοιγαροῦν μέχρι σήμερον τῷ γράμματι μᾶλλον ἢ τῷ πνεύματι προσέχοντες ἐπλανήθησαν. ἄκουε γὰρ αὐτῶν λεγόντων· «οὗτος ὁ ἄνθρωπος τὸν νόμον ἤθε καταλῦσαι καὶ τὰ σάββατα.» 2.2 ἀλλ' ἐὰν πτωχὸς λέγη κατὰ χρημάτων, οὐ πιστευθήσεται· οὐδ' ἂν ἀκόλαστος περὶ σωφροσύνης, ἀληθῆς αὐτοῦ ἔσται ἡ μαρτυρία. 2.3 οὐ γὰρ ἐκ διαθέσεως περὶ τούτων διαβεβαιοῦνται· ὁ μὲν γὰρ τὸ μὴ ἔχειν καταπο φαίνεται τοῦ πλούτου· ὁ δὲ μὴ ἐνεργήσας τῇ ἐγκρατείᾳ, μηδὲ μετὰ πόνου σωφροσύνην ἀσκήσας, χλευάζει τοὺς ἐπιποθοῦντας. 2.4 ἀμέλει ὁ κύριος καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ χριστὸς διελέγων αὐτῶν τὴν ἄνοιαν ἔλεγεν· «οὐκ ἤλθον καταλῦσαι τὸν νόμον οὐδὲ τοὺς προφήτας ἀλλὰ πληρῶσαι.» 2.5 διὸ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος γράφει λέγων· «πλήρωμα οὖν νόμου ὁ Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.» 2.6 κατασκεψώμεθα οὖν βαθύτερον περὶ τῶν μαθητῶν, ἀγαπητοί· κατασκεψώμεθα δὲ ἐν τῇ κυρίως καὶ ἄνευ προσθήκης σοφία καλουμένη. 2.7 αὕτη γὰρ γνώσιν ἔχει θείων μυστηρίων· αὕτη ἐν τῇ διανοίᾳ ἡμῶν ὡς ἐν οἴκῳ κατοικεῖ, ἐὰν μάλιστα καθαρὸς τυγχάνῃ, περὶ τὰ νοητὰ ἀσχολούμενος. 2.8 «εἰς» γὰρ «κακότεχνον ψυχὴν οὐκ εἰσελεύσεται σοφία οὐδὲ κατοικήσει ἐν σώματι κατάχρεω ἁμαρτίας.» «καθαρίσωμεν» οὖν «ἑαυτοῦς, ἀγαπητοί, ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ,» ψυχῆς καὶ σώματος. 2.9 ἀκούσωμεν τοῦ προφήτου βοῶντος· «ἀγνίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καθαρίσατε καρδίας, δίψυχοι.» 2.10 οὕτω γὰρ τίς δυνηθείη καὶ τὰ αἰσθητὰ

δοκιμάζειν καὶ τὰ νοητὰ κατέχειν καὶ τὰ μὲν αἰρεῖσθαι, τῶν δὲ πόρρω γενέσθαι; 2.11 ὡς «δόκιμοι τραπεζίται» τὸ καλὸν ἐκλεξώμεθα, «ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπεχόμεθα.» τοῖς οὖν καλοῖς ὡς ἀναγκαίους προσέλθωμεν, τοῖς δὲ ἀδιαφόροις ὅσον ἢ χρεῖα ἀπαιτεῖ. 2.12 ὁ γὰρ πλοῦτος τῷ ἰδίῳ λόγῳ οὐδὲ ἀγαθὸς οὔτε φαῦλος τυγχάνει, ἀλλὰ τῇ προαιρέσει τοῦ χρωμένου εἰς ἑκάτερα κρίνεται. 2.13 αὐτίκα ὁ μέγας Ἀβραάμ πλούσιος σφόδρα ἐτύγχανεν, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο τῆς ἀρετῆς ἐξέκλινεν. 2.14 ὁμοίως δὲ καὶ ὁ πτωχὸς Λάζαρος ἐν πενίᾳ ὢν εἰς ἀνδρείαν καὶ μεγαλοψυχίαν τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ λογισμῷ ἐνηλείφето. 2.15 οὐκοῦν, ὡς ἔφην, οὔτε ἡ πενία καλὸν οὔτε ὁ πλοῦτος φαῦλος, ἀλλ' ἡ χρῆσις μετὰ τῆς διαθέσεως τοῦ χρωμένου. 2.16 ἀμέλει τοῦ πιστοῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων· τοῦ δὲ ἀπίστου οὐδὲ ὀβολός. τῷ μὲν γὰρ πιστῷ τὰ πάντα ὑποτέτακται καὶ δοῦλα τὰ πάντα τυγχάνει. ἐπειδὴ καὶ πάντων ἄρχει καὶ πάντων καταφρονεῖ. 2.17 ὁ δὲ ἄπιστος πάντων ἐστὶ δοῦλος κυριευόμενος ὑπὸ τοῦ μαμωνᾶ· μηδενὸς ἄρχων ἀλλὰ μᾶλλον ἀρχόμενος. 2.18 καὶ πάντα μὲν τὰ τοῦ θεοῦ ποιήματα καλά· ἡ δὲ τῶν χρωμένων διάθεσις πολὺ τὸ διάφορον ἔχει. 3.1 Ἀμέλει ὁ σοφὸς ἐκκλησιαστής μετὰ σοφίας τοῖς πᾶσι τὸν νοῦν ἑαυτοῦ ἐπιστήσας κατεσκεπάτω καὶ διέγνω, πῶς πλούτῳ χρήσεται, πῶς πενίαν ἐνέγκῃ, πῶς νόσον ὑπομείνῃ, πῶς δὲ ὑγίειαν καταμίξῃ. αὐταὶ δὲ εἰσὶν αἱ ἀρεταί, αἵτινες τὴν ἐπιμέλειαν τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει ποιοῦνται. 3.2 ἀπεναντίως δὲ τοῖς εἰρημένοις ὁ μὴ σοφὸς διατεθήσεται. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ «περισπασμὸν πονηρὸν» δεδῶσθαι «τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων» παρὰ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκ τοῦ ἐπιπόνου μόχθου καὶ τῆς ἐν τοῖς ὀρωμένοις ἀμηχανίας ἐπὶ τὴν τοῦ θεοῦ πρόνοιαν καὶ σοφίαν κα ταφύγωσι. 3.3 τούτου χάριν «περισπασμὸν «πονηρὸν» δέδωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων», τουτέστιν ἐπίπονον. 3.4 ὅτι δὲ τὸ «πονηρὸν» ἐπίπονόν ἐστιν, ἄκουε τὸ ἐν τῷ Ἰὼβ γεγραμμένον. φησὶ γάρ· «ἔπαισεν τὸν Ἰὼβ ἔλκει πονηρῶ», τουτέστιν ἐπίπονῳ. καὶ αἱ πληγαὶ Αἰγύπτου πονηραὶ κέκληνται, τουτέστιν ἐπίπονοι. 3.5 ἵνα καὶ τὴν διάνοιαν ἑαυτῶν κινήσωσιν οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τὰ θεῖα λόγια καὶ ἐν τούτοις ἀεὶ φρονιμῶ τεροὶ γενόμενοι, ἐπιστήσωσι τὸν νοῦν ἑαυτῶν τῷ ζωοποιῷ πνεύματι. οἴδατε γάρ, ὅτι «τὸ μὲν γράμμα ἀποκτενεῖ, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.» 3.6 πόνῳ οὖν καὶ ἀσκήσει τὴν τῆς ἀρετῆς ὠφέλειαν ἀσπασώμεθα. πόνῳ γὰρ τὸ καλὸν κατορθοῦται, ὡς καὶ ὁ μακάριος Παῦλος γράφει λέγων· «ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν πληγαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις» καὶ τὰ ἐξῆς. 3.7 καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς φησὶ· «πάντα στέγω, πάντα ὑπομένω,» «ἵνα μὴ τινα ἐκκοπήν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.» 4.1 Ταῦτα δὲ προεθήκαμεν τῷ λόγῳ, ἐπειδὴ τὸ ἀνάγνωσμα δοκεῖ τινα ἔχειν λόγον. φησὶ γάρ· «πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ,» ἵνα τὸν Ἰησοῦν ἐπιβιβάσαντες τῷ πῶλῳ ἄρξωνται πορεύεσθαι. τοῦτο δὲ ἡμᾶς τὸ εὐαγγελικὸν διδάσκει ρητόν. 4.2 καὶ πόσα ὅλως οἱ ἀπόστολοι εἶχον ἑαυτῶν ἱμάτια, ὥστε τὰ μὲν αὐτῶν ἐπιρρίπτειν τῇ ὄνῳ, ἵνα ἐπιβιβάσωσι τὸν Ἰησοῦν, τὰ δὲ ὑποστρωννύειν ἐν τῇ ὁδῷ· ἀκτῆμονες ἄνδρες καὶ τὰ πάντα καταλελοιπότες καὶ μετὰ τῶν ἄλλων πάντων καὶ ταύτην τὴν ἐντολήν φυλάξαντες τὸ «μῆτε δύο χιτῶνας ἔχειν;» 4.3 τίς δὲ καὶ ἡ τοσαύτη ὑδαρότης, ὥστε βαδίζοντος ὄνου μὴ θέλειν ἐπιβαίνειν χαμαί, ἀλλ' ἐπὶ ἱματίων; ταῦτα δὲ ἐκδιητημένων ἐστὶ καὶ τρυφώντων. 4.4 ἄρα καὶ ὁ Ἰησοῦς τρυφῇ ἐσχόλαζεν, ἵνα μὴ βουληθῇ ἐποχουμένου αὐτοῦ χαμαὶ πατεῖν τὴν ὄνον; ἀγαπητοί, οὐκ ἔστι τρυφώντων τὸ διδασκάλιον. 4.5 ἀλλ' οὐδὲ τῶν πώποτε τις ἰστόρηται τοῦτο ποιήσας, οὐδὲ γὰρ ὁ παρ' Ἑλλήσι Ναβουχοδονόσορ τοῦτο πεποίηκεν· οὐδὲ ὁ τοῦτον διαδεξάμενος Βαλτάσαρ· οὔτε μὴν ὁ μέγας Σολομὼν, ὅτε ἦν ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. 4.6 προειρήκαμεν γάρ, ὅτι ἐγίνωσκε, «πῶς χρήσεται τῷ πλούτῳ, πῶς πενίαν ἐνέγκῃ» καὶ τὰ ἐξῆς. 4.7 αὐτοῦ γάρ ἐστιν ἀκοῦσαι λέγοντος· «κύριε, μὴ μοι δῶς πλοῦτον μηδὲ

πενίαν, ἀλλὰ μέτρησόν μοι τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη.» 4.8 σοφίας δὲ μᾶλλον ἐπεμελεῖτο. διὸ βοᾷ καὶ λέγει· «εἰλόμην αὐτὴν ἔχειν ἀντὶ» χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου, «ὑπὲρ ὑγίειαν καὶ εὐμορφίαν ἠγάπησα αὐτήν.» 4.9 πόθεν δὲ καὶ τοσαῦτα ἱμάτια τοῖς μαθηταῖς, ὥστε ἀπὸ Βηθανίας ἕως εἰσέλθῃ εἰς Ἱεροσόλυμα ὑποστρωννύει τῇ ὄνῳ βαδιζούσῃ; 5.1 Ἀλλὰ νύττει με ὁ λόγος ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν ἀναγωγὴν καὶ ἐκζητῆσαι τὰ ἀποστολικά ἱμάτια. ἐπαναγάγωμεν οὖν ἑαυτοὺς ἐκ τῆς γῆς ὀλίγον. 5.2 φημί τοίνυν τὰ ὑποστρωννύμενα ἱμάτια <έν> τῇ ὁδῷ τὰ ἠθικὰ εἶναι παιδεύματα, ριπτόμενα ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 5.3 ταῦτα δὲ ἐστὶ τὸ «οὐ πορνεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου» καὶ τὰ τούτοις ὅμοια παραγγέλματα. 5.4 μηκέτι οὖν χαμαὶ πατῶμεν. ἱματίων γὰρ ἀποστολικῶν ἡμῖν ὑπεστρω μένων χαμαὶ πατεῖν οὐκ ὀφείλωμεν, ἵνα μὴ τοὺς πόδας ἑαυτῶν τῆς ψυχῆς μολύνωμεν ἀπὸ τοῦ χοῦ τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ ἂν τις ἡμᾶς ἐπὶ τοῦτο προσ καλέσῃται, εἴπωμεν αὐτῷ· «ἐνιψάμην τοὺς πόδας μου, πῶς μολυνῶ αὐτούς;» 5.5 καὶ τάχα διὰ τοῦτο νίπτει <ὁ> Ἰησοῦς τῶν μαθητῶν τοὺς πόδας, ἵνα, ἦν περ εἶχον πρότερον κόνιν ἀποβαλόντες, μηκέτι χαμαὶ πατῶσι μηδὲ μολύνωσιν ἑαυτῶν τοὺς πόδας ἀπὸ τοῦ χοῦ τῆς γῆς, ἀλλὰ καθαροὶ γενόμενοι ἐπὶ ἱματίων ἐπιβαίνωσιν. 5.6 «ὡς ὠραῖοι» γάρ, φησὶν, «οἱ πόδες τῶν εὐαγ γελιζομένων τὰ ἀγαθὰ.» περιζωσώμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς «τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας» ἡμῶν καὶ ὑποδησώμεθα «τοὺς πόδας ἡμῶν ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης.» 5.7 συνέβη γὰρ ἡμᾶς ποτε καὶ γῆς πειραθῆναι, ὅτε κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αἰχμαλωσίας ἐξηχμαλωτίσθημεν εἰς τὴν γῆν τῶν Χαλδαίων. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ προφήτης στενάζων ἔλεγεν· «ἢ τρυφερά μου ἐπορεύθη ὁδοὺς τραχείας.» 5.8 πρὸ γὰρ τῆς παρουσίας τοῦ σωτήρος πεῖραν ἔλαβεν ὁ ποὺς τῆς τρυφερᾶς ψυχῆς βαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. 5.9 ὅτε δὲ ἐπεδήμησεν ὁ κύριος καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ χριστὸς «κηρύττει τοῖς αἰχμαλώτοις ἄφεσιν,» τότε ἔβαλεν «ῥόδον εἰς τὸν νιπτῆρα» καὶ ἀποτίθεται «τὰ ἱμάτια» καὶ «λέντιον» περιζώννυται καὶ νίπτει «τῶν μαθητῶν τοὺς πόδας» καὶ μετὰ τὸ νίψαι αὐτῶν τοὺς πόδας ἐνδιδύσκειται «τὰ ἱμάτια αὐτοῦ» καὶ ἐνδεδυμένος συνεσιτᾶται αὐτοῖς. 5.10 ὥστε διὰ τοῦτο ὑπέστρωσαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν οἱ μαθηταὶ ἐν τῇ ὁδῷ, ἵνα μὴ ἐπὶ τῆς γῆς βαίνωμεν, μηδὲ ἐπὶ τῷ στήθει καὶ τῇ κοιλίᾳ πορευώμεθα, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ τὸ στήθος ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπανακλίνεσθαι ἐπανακλίνωμεν μᾶλλον αὐτό, ὡς Ἰωάννης, ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ. 5.11 κἂν γὰρ ἔτι ἐπὶ τῆς γῆς ὁ τοιοῦτος διατρίβῃ, οὐκ ἔχει τοὺς πόδας συρομένους ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ὁ Παῦλος ἐπὶ τῆς γῆς περιπατῶν «ἐν οὐρανοῖς τὸ πολίτευμα ἔχει.» 6.1 «Ἐπεκάθισαν» οὖν, φησὶ, «τὸν Ἰησοῦν ἐπὶ τὸν πῶλον.» «καὶ πορευομένου αὐτοῦ ὑπέστρωσαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.» «οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.» 6.2 θαῦμα καινὸν καὶ παράδοξον, ἀγαπητοί. ἄρα γὰρ πλήθος ἦν μαθητῶν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, οὐχ οἱ δώδεκα ἦσαν μόνοι; καὶ πῶς πλήθος ἐνταῦθα σημαίνει τὸ εὐαγγέλιον; 6.3 ἀλλὰ τάχα καὶ ἄγγελοι αὐτῷ συμπαρήσαν καὶ δυνάμεις θεῖαι αὐτῷ ἐμαθήτεον; πρὸ γὰρ Πέτρου καὶ Ἰωάννου καὶ τῶν λοιπῶν Γαβριὴλ αὐτῷ μαθητεύεται. 6.4 αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἀποσταλεὶς πρὸς τὴν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ μεμνηστευμένην παρθένον Μαρίαν. αὐτὸς ἐστὶν ὁ λέγων· «ἄρον τὸ παιδίον καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον.» 6.5 αὐτὸς ἐστὶν ὁ εἰρηκῶς· «πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι.» 6.6 αὐτὸς ἐστὶν ὁ καὶ ἐν τῷ μνημείῳ ἀποκυλίσας τὸν λίθον. αὐτὸς ἐστὶν ὁ καὶ ταῖς γυναῖξιν εὐαγγελισάμενος καὶ εἰπὼν· «οὐκ ἔστιν ὧδε, ὃν ζητεῖτε· ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν, ὡς περ εἶρηκε.» 6.7 «δεῦτε», φησὶν, «ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο» ὁ κύριος. «ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε.» 6.8 διὸ καὶ ὁ προφήτης πρὸ πολλοῦ βοᾷ λέγων·

«Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει, ἴδετε φῶς μέγα.» 6.9 καὶ ἄγγελοι οὖν αὐτῷ μαθητευόμενοι διακονοῦσι· «καὶ ἰδού», φησὶν, «προσηλθον οἱ ἄγγελοι καὶ διηκόνουν αὐτῷ.» καὶ πάντες αὐτῷ μαθητεύοντες χαίρουσιν· «ἤρξαντο» γάρ, φησὶν, «οἱ ὄχλοι καὶ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίρειν χαρὰν μεγάλην.» 7.1 Ζητῶ οὖν ἐπὶ τίνι χαίρουσιν οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ θεῖαι δυνάμεις καὶ «χαίρουσιν αἰνοῦντες τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ.» 7.2 ἄρα ὅτι ὁ κύριος ἐπὶ ψιλοῦ ὄναριου ἐκαθέσθη; καὶ διὰ τοῦτο χαίρουσιν οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ θεῖαι δυνάμεις, ὅτι ὁ κύριος ἐπὶ ὄναριου ἐπωχεῖτο; 7.3 τίς ἢ τοσαύτη ἀπειροκαλία; ἐάν τις ἐπὶ ὄνου καθεσθῆ, χαρᾶς ἄξιόν ἐστι; καὶ ἐπὶ τούτῳ τις ὀφείλει χαίρειν, καὶ ταῦτα οἱ τοῦ κυρίου μαθηταὶ; 7.4 ἐγὼ οὐκ οἶμαι διὰ τοῦτο χαίρειν τοῦ Ἰησοῦ τοὺς μαθητάς, μάλιστα καὶ ἀγγέλων συνόντων αὐτοῖς καθὼς ὑπεθέμεθα. ἐκεῖνοι γὰρ ἴσασι, διὰ ποῖα πράγματα χαίρουσι. 7.5 πάντως γὰρ ὀρώσι τινα πράγματα, ἐφ' οἷς ἄξιον ἦν αὐτοῖς χαίρειν. πρόσχες γάρ, τί φησι τὸ εὐαγγέλιον· ὅτι ἔχαιρον «ἐπὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων.» 7.6 εἰ δὲ δυνάμεις ἐθεώρουν οἱ μαθηταὶ ἐν τῷ ἐπικαθῆσθαι τῇ ὄνῳ τὸν Ἰησοῦν, οὐκ ἦν ψιλὸν τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ διὰ τῆς ἱστορίας ἐθεώρουν τινα μυστήρια καὶ δυνάμεις θείας. 7.7 ἄκουε γὰρ τοῦ σωτῆρος λέγοντος ὅτι «χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῶ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρειαν ἔχουσι μετανοίας.» 7.8 διὸ καὶ ἐν ἐτέρῳ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων ἐν παραβολαῖς· «ἄνθρωπός τις ἔχων ἑαυτοῦ ἑκατὸν πρόβατα, ἐάν πλανηθῆ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφήσῃ τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα τὰ μὴ πεπλανημένα καὶ πορεύεται ζητῶν τὸ πεπλανημένον; καὶ εὐρὼν αὐτὸ χαρᾶ χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.» τὰ γὰρ μὴ πεπλανημένα «χρειαν οὐκ ἔχουσι μετανοίας.» 7.9 οὗτος οὖν ὁ πῶλος καὶ «πρόβατον» καλεῖται καὶ «υἱὸς νεώτερος.» «πρόβατον» γάρ, φησὶ, «πλανώμενον ἐγενήθη ὁ λαὸς μου.» 7.10 καὶ πάλιν· «ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ.» καὶ· «ὁ υἱὸς μου οὗτος», «ὁ νεώτερος,» «ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὐρέθη, νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν.» 8.1 Ταῦτα οὖν πάντα εἰς ἑαυτὸν ἀναδεξάμενος ὁ κύριος· τὸν ἄνθρωπον ἐνεδύσατο καὶ «ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη» καὶ ἐπὶ ὄναριου ἐπεκαθέσθη καὶ «ἀπέθανε» καὶ «ἐτάφη κατὰ τὰς γραφάς.» 8.2 καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτοῦ ἔκειτο ἐν τῷ μνημείῳ, ἡ δὲ θεότης ἐσκύλευσε τὸν ἄδην. καὶ ἔλυσε τοὺς πεπεδημένους καὶ ἐλυτροῦτο τοὺς αἰχμαλώτους καὶ ἐζωοποιεῖ τοὺς τεθανατωμένους. 8.3 διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἀνέρχεται θριαμβεύων τὸν ἐχθρὸν καὶ γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρρα καὶ στεφανούμενος ὑπὲρ ἡμῶν ἐξ ἀκανθῶν, ἵνα τῆς γενόμενος καθ' ἡμῶν ἀποφάσεως ἐλευθερώσῃ. 8.4 λέλεκται δὲ τῷ Ἀδὰμ ὅτι «ἀκάνθας ἀνατελεῖ σοι» ἡ γῆ. διὸ τὸν ἐξ ἀκανθῶν στέφανον ἀναδέχεται καὶ κάλαμον τῇ δεξιᾷ χειρὶ κατέχειν παρεσκεύασαν, ἵνα διὰ τούτου τοῦ ὄφους ῥαδίως τὴν ἀναίρεσιν ποιήσῃται. 8.5 οὕτω γὰρ πάλιν ἀντὶ τοῦ ἰοῦ τοῦ ὄφους, οὗ μετέλαβεν Ἀδὰμ ἐν τῷ παραδείσῳ, αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν «χολὴν μετ' ὄξους» ποτίζεται· καὶ ἀντὶ τῆς πλευρᾶς, ἐξ ἧς ἐξῆλθεν Εὐᾶ, αὐτὸς τὴν ἑαυτοῦ πλευρὰν παρέσχεν εἰς σφαγὴν. 8.6 γυνὴ Εὐᾶ, γυνὴ Μαρία, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ὁ Χριστός. ἄνθρωπος ὁ Ἀδὰμ, ἄνθρωπος, ὃν ἐφόρεσεν ὁ Χριστός. παράδεισος, ἐξ οὗ ἐξεβλήθη ὁ Ἀδὰμ, παράδεισος, ὃν ἠνέωξε τῷ ληστῇ ὁ Χριστός. 8.7 οὗτος οὖν ὁ πῶλος «ὁ εἷς ἁμαρτωλὸς ἐστὶν ὁ μετανοῶν,» ὃν ἔλυσεν ὁ κύριος «ἐκ τῶν τοῦ διαβόλου παγίδων», περὶ οὗ χαρὰ γίνεται οὐ μόνον ἐπὶ τῆς γῆς ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 8.8 μετὰ οὖν τὸ λυθῆναι τὸν πῶλον ὑπὸ τῶν μαθητῶν φέρουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ «χαίρουσι χαρὰν μεγάλην.» ἔτι μὴν καὶ ἄγγελοι καὶ αἱ θεῖαι δυνάμεις χαίρουσιν ἐπὶ τῷ ἀπολωλότι καὶ εὐρεθέντι. 8.9 ὁ οὖν ἐπιμελῶς προσέχων τοῖς λεγομένοις καὶ τοὺς εὐαγγελικοὺς λόγους μυστικῶς ἀναγινώσκων ὄψεται ὡς ὁ πῶλος οὗτος ὁ ἁμαρτωλὸς Ἀδὰμ ἐστίν.

ἐὰν δὲ λέγω Ἀδάμ, πᾶσα ἡ ἀνθρωπότης ἐστίν. 8.10 οὗτος οὖν ὁ πῶλος πρὸ τῆς τοῦ σωτήρος ἐπιδημίας θηρίοις ἦν ὑποβεβλημένος καθὼς καὶ πρὸ τούτου ὑπεθέμεθα. θηρία δὲ λέγω πᾶσαν τὴν ἀντικειμένην δύναμιν καὶ αὐτὸν τὸν μεγαλοδαίμονα σατανᾶν. 9.1 Ὅτε οὖν ἐπεδήμησεν ὁ κύριος πρὸς ἡμᾶς καὶ «δέδωκεν ἡμῖν ἐξουσίαν ὥστε πατεῖν ἐπάνω ὄψεων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ,» τότε καὶ ἡμεῖς θαρροῦντες λέγωμεν σὺν τῷ προφήτῃ: «οὐ παραδώσεις τοῖς θηρίοις ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι.» 9.2 «συνέθλασε» γὰρ <ὁ> κύριος «τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων.» διὸ καὶ ὁ προφήτης βοᾷ λέγων· «ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήση καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα.» 9.3 ἐκυρίευσαν οὖν οὗτοι, ὡς προεῖπον, τοῦ πώλου. καὶ οὗτοι ἦσαν οἱ δῆσαντες αὐτὸν καὶ οἱ καταδουλώσαντες αὐτόν. 9.4 οἶμαι γὰρ καὶ τὸν προφήτην Ἡσαΐαν διὰ τοῦτο λέγειν· «λέων καὶ σκύμνος, λέοντες ἐκείθεν καὶ ἀσπίδες καὶ ἔκγονα ἀσπίδων πετώμενα, οἱ ἔφερον ἐπὶ ὄνων καὶ καμήλων τὸν πλοῦτον αὐτῶν.» 9.5 παιδεῦσαι οὖν ἡμᾶς βουλόμενος ὁ προφήτης τὰς ἀντικειμένας δυνάμεις διὰ τῶν θηρίων ἐγνώρισεν· αἵτινες ἀντικείμεναι δυνάμεις τὸν ἑαυτῶν ὀλέθριον πλοῦτον ἐφόρτιζον τὴν ἀνθρωπότητα. 9.6 τίς δέ ἐστιν ὁ πλοῦτος τοῦ διαβόλου; ἡ κακία καὶ ἡ εἰδωλολατρία καὶ ἡ ἡδονὴ καὶ ἡ ἀφροσύνη καὶ πᾶσα ἁμαρτία. 9.7 τοῦτον γὰρ αὐτὸν τὸν πλοῦτον ἡ ὄνος καὶ ὁ πῶλος κατὰ πολλὴν τὴν ἀνάγκην ἐβάσταζε καὶ ἐδέδετο τοῖς τῆς ἁμαρτίας δεσμοῖς. 9.8 οὐδὲν γὰρ ἁμαρτίας βαρύτερόν ἐστι. διὸ καὶ μολύβδῳ εἴκασται παρὰ τῷ προφήτῃ. ἀπὸ οὖν τούτων ἀπάντων Ἰησοῦς ἡμᾶς ἐπιδημήσας ἠλευθέρωσε καὶ ἀποφορτίσας τὸν ἐκείνων πλοῦτον καὶ λύσας ἐπεκαθέσθη τῷ πώλῳ. 9.9 διὸ καὶ οἱ μαθηταὶ ρίπτουσιν ἐπ' αὐτόν τινα τῶν ἱματίων, τινὰ δὲ καὶ ὑποστρωννύουσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 10.1 Ταῦτα δὲ εἰσι τὰ ἠθικὰ παιδεύματα ὡς προεῖπομεν. χαίρουσιν οὖν οἱ μαθηταὶ χαρὰν μεγάλην. καὶ γὰρ κατὰ ἀλήθειαν χαρᾶς ἐστὶν ἄξιον μεγάλης ἐπὶ τούτοις πᾶσιν, οἷς ὁ Ἰησοῦς ἐπιδημήσας εὐεργέτησε τὴν ἀνθρωπότητα. 10.2 ἐπιμεληθῶμεν οὖν καὶ ἡμεῖς τῶν τῆς διανοίας ὀφθαλμῶν καὶ γενώμεθα μαθηταὶ τῆς σοφίας, ὅπως ἴδωμεν τὰς δυνάμεις τὰς καθ' ἐκάστην ὥραν διακονούσας τῷ Ἰησοῦ. 10.3 τηλικούτων οὖν ἀγαθῶν καταξιωθέντες χαίρωμεν καὶ ἡμεῖς χαρὰν μεγάλην, διότι κατηξίωσεν ὁ κύριος καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ χριστὸς ἐπιδημήσας πρὸς ἡμᾶς καὶ παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν. 10.4 ἀνέστη τριήμερος ἐκ τῶν νεκρῶν σκυλεύσας τὸν ἄδην, τὸν ἐχθρὸν καταπατήσας, τῆς θλιβούσης ἡμᾶς ἁμαρτίας τὰ δεσμὰ διαρρήξας. 10.5 διὸ καὶ «συνήγειρεν ἡμᾶς καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,» «ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης» τοῦ πατρός, «ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν ἀνῆλθεν αὐτὸς ὁ Χριστὸς» «αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος.» 10.6 εἴπωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς μεγάλη τῇ φωνῇ· «ὠσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.» 10.7 προσκυνήσωμεν οὖν πατέρα σὺν υἱῷ καὶ ἀγίῳ πνεύματι· τρεῖς μὲν ὑποστάσεις κηρύττοντες μίαν θεότητα ὁμολογοῦντες. 10.8 ἀρετὴν προτιμήσωμεν, ἀγαπητοί, καὶ τοὺς ὑπὲρ ταύτης πόνους ἐκουσίως ἀσπασώμεθα· ἐγκράτειαν ἀσκήσωμεν, τῶν πτωχῶν μνημονεύσωμεν. 10.9 οὕτω γὰρ διάγοντες καὶ βασιλείαν οὐρανῶν κληρονομήσωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.